

بسمه تعالی

اختلال نوشتاری و عملکرد قشر پری فرونتال

مؤلفین:

دکتر مرزا غفوری

دکتر ایوب بافی

۱۳۹۹

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

غفوری، روناک، ۱۳۶۵ -	سرشناسه
اختلال نوشتاری و عملکرد قشر پری فرونتال / روناک غفوری، ایوب نافع.	عنوان و نام پدیدآور
تهران: آموزشی تألیفی ارشدان، ۱۳۹۹.	مشخصات نشر
۹۰ ص.	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۶۲۲-۲۵۱-۴۲۶-۶	شابک
فیفا	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. ۸۷-۹۰.	یادداشت
یادگیری -- اختلالات	موضوع
Learning disabilities	موضوع
نارسا نویسی	موضوع
Agaphia	موضوع
کودکان ناتوان در یادگیری -- توانبخشی	موضوع
Learning disabled children -- Rehabilitation	موضوع
حافظه	موضوع
Memory	موضوع
نافعی، ایرا، ۱۳۸۰ -	شناسه افزوده
LC۴۷۰۴	رده بندی کنگره
۳۷۱/۹	رده بندی دیویی
۶۱۱۵۸۶۲	شماره کتابشناسی ملی

ارشدان

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

اختلال نوشتاری و عملکرد قشر پری فرونتال	■ نام کتاب:
دکتر روناک غفوری - دکتر ایوب نافع	■ تألیف:
آموزشی تألیفی ارشدان	■ ناشر:
اول	■ ویرایش:
اول ۱۳۹۹	■ نوبت چاپ:
www.irantypist.com	■ حروفچینی و صفحه آرایی:
www.irantypist.com	■ طراح و گرافیکست:
۹۷۸-۶۲۲-۲۵۱-۴۲۶-۶	■ شابک:
۱۰۰۰	■ شمارگان:
www.arshadan.com	■ مرکز خرید آنلاین:
www.arshadan.net	■ مرکز پخش و توزیع:
۰۲۱۴۷۶۲۵۵	■ قیمت:
۳۵۰۰۰ تومان	

فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

فصل اول: اختلال نوشتاری ۱۱

اختلال یادگیری ۱۲

ویژگی‌های کودکان با نارسایی‌های یادگیری ۱۲

دیدگاه ستوده درباره اختلالات یادگیری ۱۳

میزان شیوع اختلالات یادگیری در ایران ۱۴

تفاوت نتران و پسران در اختلال یادگیری ۱۴

اختلال نوشتن ۱۵

مؤلفه‌های اختلال نوشتاری ۱۶

مقدمات نوروسایکولوژی ۱۷

مهارت‌های حرکتی و دست‌ویسی ۱۸

شرایط مؤثر بر نارسانویسی دانش‌آموزان ۱۹

- عوامل مربوط به خانواده ۱۹

- عوامل مربوط به معلمان ۲۰

- عوامل مربوط به دانش‌آموزان ۲۲

- عوامل درونی ۲۳

- خصوصیات بالینی ۲۵

فصل دوم: نظریه‌ها ۲۷

نظریه‌های مربوطه ۲۸

- نظریه غلبه طرفی مغز ۲۸

- نظریه کوتاهی دامنه توجه ۲۹

- نظریه پردازش آگاهی‌ها ۳۰

- نظریه تأخیر در رشد ۳۲

- نظریه ضایعات خفیف مغز ۳۳

فصل سوم: ویژگی‌های شناختی و اختلال دست‌نویسی ۳۷

۱- هوش ۳۸

۲- توجه ۳۹

۳- مشکلات ادراکی ۳۹

۴- کاربرد زبان ۴۰

۵- حافظه ۴۰

۶- کارکردهای اجرایی ۴۱

تعریف کارکردهای اجرایی ۴۲

بررسی تجربی کارکردهای اجرایی ۴۳

وظایف کارکردهای اجرایی ۴۳

برنامه‌ریزی ۴۴

انعطاف‌پذیری ۴۴

بازداری پاسخ ۴۴

استدلال ۴۴

توجه ۴۴

نقش لوب پیش‌پیشانی در کارکرد اجرایی ۴۵

لوب پری‌فرونتال و کارکرد اجرایی ۴۵

الف: عملکردهای پایه فیزیولوژیکی لوب پری‌فرونتال ۴۵

ب: هیجان و انگیزش ۴۵

ج: مشکل در برخی جنبه‌های خاص حافظه ۴۶

د: مشکلات مرتبط با تفکر و خلاقیت ۴۷

هت: تفکر انتزاعی و مفهومی ضعیف ۴۷

و: ناتوانی در برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی هدفمند رفتار ۴۷

ز: مهارت‌های تکانه‌ای ۴۸

ح: کمبود رفتارهای هدفمند و خودجوش ۴۸

ط: یکپارچگی رفتارهای هدفمند و عاقبت‌سنجی رفتار ۴۸

ی: تداوم رفتار انطباقی ۴۹

ک: تغییر انطباقی استراتژی رفتاری ۴۹

ارتباط حافظه فعال و کارکردهای اجرایی ۴۹

فصل چهارم: حافظه ۵۱

حافظه، انواع حافظه و مراحل آن	۵۲
مراحل شکل‌گیری و بازیابی حافظه	۵۲
طبقه‌بندی حافظه بر اساس مدت زمان نگهداری اطلاعات	۵۲
طبقه‌بندی حافظه بر اساس نوع اطلاعات در حافظه بلندمدت	۵۴
تقسیم‌بندی حافظه بر اساس جهت زمانی	۵۵
مرکز حافظه در مغز	۵۵
نظریات حافظه	۵۵
- نظریه هانری برگسون	۵۵
- نظریه تداعی	۵۶
- نظریه تحکیم	۵۶
- نظریه بارز	۵۷
- نظریه کرک و کپات (۱۹۷۲)	۵۷
- نظریه گراف و شگتر	۵۸
- نظریه کوهن	۵۸
- نظریه اینگه‌هاوس	۵۹
- نظریه ویلیام جیمز	۶۰
- نظریه آلن بدلی	۶۱
- نظریه تجارب فراشناختی درباره حافظه	۶۱
الگوهای حافظه	۶۲
نقش قسمت‌های مغزی در حافظه	۶۳
مکانیسم دخیل در حافظه	۶۳

فصل پنجم: مکانیسم‌های بیولوژیک دخیل در افزایش حافظه به دنبال ورزش ۶۵

ورزش و تغییرات ساختاری قسمت‌های مؤثر در حافظه	۶۶
ورزش و فاکتورهای نوروتروفیک مؤثر در حافظه	۶۶
فاکتورهای رشد نوروتروفیک	۶۷
فاکتورهای نوروتروفیک مشتق شده مغزی (BDNF)	۶۸
عملکرد BDNF	۷۰
نقش فیزیولوژیک BDNF	۷۰
ارتباط بین BDNF، فرآیندهای شناختی و تمرینات حرکتی	۷۰

نتیجه‌گیری.....	۷۲
نمونه تمرینات حرکتی درشت و ظریف ویژه.....	۷۹
الف- انواع تمرینات حرکتی ظریف.....	۷۹
ب- انواع تمرینات حرکتی درشت.....	۸۱
نحوه‌ی اجرای یک جلسه تمرینی با استفاده از تمرینات حرکتی درشت.....	۸۳
پیشنهادهای.....	۸۵
منابع.....	۸۷

www.ketab.ir

پیشگفتار

کتابی که پیش رو دارید، گردآوری شده از پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه اختلال نوشتاری و ارتباط با فرایندهای شناختی و سطح قاکتور مشتق شده مغزی است. این کتاب به بررسی فرایندهای شناختی مربوط به اختلال نوشتاری و همچنین سطح قاکتور مشتق شده مغزی و ارتباط آن با فرایندهای شناختی در دانش‌آموزان دارای اختلال نوشتاری می‌پردازد. در آخر هم به بررسی تأثیر تمرینات حرکتی بروی این عوامل پرداخته شده است. اختلال نوشتاری یکی از انواع اختلالات رایج یادگیری دانش‌آموزان است که به نقص جدی در مهارت‌های مربوط به نوشتن که شامل: مهارت‌های مکانیکی (مانند ضربه زنی، هجی کردن و نقطه‌گذاری)، ب- مهارت‌های زبانی (درک معنای کلمه‌ها و دستور زبان) ج- مهارت‌های تفکر (مانند سازمان‌دهی و به‌کارگیری ارتباط میان مطالب) است، اشاره دارد (لوپس و دورلاگ، ۲۰۰۳).

بسیاری از دانش‌آموزان اختلال یادگیری از جمله اختلال دست‌نویسی در ذخیره کردن اطلاعات، سازمان‌دهی و اولویت‌بندی، اطلاعات مشکل دارند و به جای توجه به مسائل مهم به موارد جزئی تمرکز دارند. این ضریب‌های خطر شده، به عنوان مشکلات در فرایندهای شناختی از جمله کارکردهای اجرایی شناخته می‌شوند که در اغلب مشکلات تحصیلی تظاهر پیدا می‌کنند نهایتاً به دلیل وجود این مشکلات، حافظه فعال قادر به دست‌کاری اطلاعات نیست و باعث بروز مشکلات تحصیلی در این دانش‌آموزان دارای اختلال دست‌نویسی می‌شود (ملترز و کریشنان، ۲۰۰۷). حافظه فعال به واقع بخشی از سیستم کلی حافظه است که کمک می‌کند تا بعد از ورود اطلاعات تازه، هم‌اکنون پردازش اطلاعات در ذهن، قسمت‌های مهم آن ذخیره و ثبت شوند و معمولاً کودکان در انجام محاسبات ریاضی و یا در حین خواندن و نوشتن از این توانایی استفاده می‌کنند. می‌دانیم اغلب پژوهشگران حافظه فعال را جزئی از کارکرد اجرایی در نظر می‌گیرند و برخی آن را به عنوان موضوعی مجزا از کارکردها می‌دانند. علی‌رغم وجود طبقه‌بندی‌های مختلف از مؤلفه‌های کارکرد اجرایی به نظر می‌رسد موضوعی که بیش‌ترین توافق را به همراه داشته، این است که این کارکردها با وجود ساختار مجزایی که دارند اما با یکدیگر در تعامل هستند (میاک، ۲۰۰۰). بسیاری از فرایندهای حل مسئله و برنامه‌ریزی نیازمند پردازش مناسب حافظه فعال هستند.

علاوه بر این تأثیرگذاری به نظر می‌رسد حافظه فعال نقش بسزایی در دیگر فرایندهای کارکرد اجرایی از جمله انعطاف‌پذیری ذهنی ایفا می‌کند (بلای و چوالیر، ۲۰۱۱). این موضوع با توجه به تأثیری که حافظه فعال در دیگر مؤلفه‌های کارکرد اجرایی دارد این سؤال را مطرح می‌کند که ممکن است آسیب در حافظه فعال در این گروه از دانش‌آموزان عامل نقص در کارکردهای اجرایی آنان باشد؛ بنابراین لزوم بررسی کارکردهای اجرایی در این دانش‌آموزان با توجه به میانجی‌گری حافظه فعال احساس می‌شود. با توجه به اینکه مجموعه‌ای که به صورت جداگانه به بررسی نقش عوامل شناختی و فاکتورهای مشتق شده مغزی بر روی حلال نوشتاری بپردازد، وجود ندارد بنابراین تلاش بر آن شد که در این مجموعه بتوان اطلاعات مفیدی را در اختیار علاقه‌مندان به حوزه اختلال نوشتاری قرار داد. در آخر پیشنهاد می‌شود با توجه به عدم نیاز به امکانات خاص، این تمرینات در مدرسه هم اجرا شود.